

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 145/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho prerokoval námietku zaujatosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2,4, Bratislava, vznesenú proti sudcom (bývalého) I. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Jane Baricovej, Rastislavovi Kaššákovi a Milošovi Maďarovi v konaní vedenom na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 137/2024 a takto

rozhodol:

- Sudcovia I. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Jana Baricová a Miloš Maďar **nie sú vylúčení** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 137/2024.
- Toto uznesenie **nadobúda** právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav

- Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 137/2024 konanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED] [REDACTED] proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-4 C 351/08 (pôvodne Okresný súd Piešťany).
- Vec bola náhodným výberom elektronickými prostriedkami pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Baricovovej, ktorá je členkou I. senátu ústavného súdu.
- Dňa 24. januára 2024 bola ústavnému súdu doručená námietka zaujatosti všetkých sudcov bývalého I. senátu ústavného súdu z dôvodu, že tento senát v zložení Jana Baricová, Miloš Maďar a Rastislav Kaššák zaujal v náleze sp. zn. I. ÚS 537/2023 z 23. novembra 2023 v otázke posudzovania namietaných priedahov v totožnom konaní všeobecného súdu iný právny názor ako IV. senát ústavného súdu v náleze sp. zn. IV. ÚS 59/2023 z 12. apríla 2023.

4. Sťažovatelia uvádzajú, že sa ústavnou sťažnosťou (sp. zn. Rvp 139/2024) domáhajú preskúmania neprimeranej dĺžky totožného konania (sp. zn. PN-4 C 351/08) pred okresným súdom, pričom o ich ústavnej sťažnosti majú rozhodnúť tí istí sudcovia ústavného súdu, ktorí rozhodovali o ústavnej sťažnosti v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 537/2023 a s ktorých právnymi závermi polemizujú.

5. Sťažovatelia, poukazujúc na judikatúru ústavného súdu, argumentujú, že sudcovia pôvodného I. senátu ústavného súdu už formulovali svoj názor na prietahy v napadnutom konaní okresného súdu v odôvodnení nálezu sp. zn. I. ÚS 537/2023 z 23. novembra 2023. Z uvedeného dôvodu majú pochybnosti o nestrannosti dotknutých sudcov ústavného súdu a zastávajú názor, že tieto pochybnosti môže mať aj nestranný pozorovateľ.

6. Sudca Miloš Maďar sa k námietke zaujatosti vyjadril tak, že sa necíti subjektívne zaťažený akýmkoľvek bremenom vo vzťahu k slobode svojho rozhodovania, či v pozitívnom, alebo negatívnom zmysle. K účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo k ich právnym zástupcom nemá žiadny pomer. Artikulovaná námietka zaujatosti odôvodnená rozdielnym posúdením vecí rôznymi senátmi ústavného súdu nie je podľa jeho názoru námietkou spôsobilou kvalifikovane spochybniť jeho nestrannosť, a to ani s ohľadom na kritériá testovania zdaním objektívneho pozorovateľa.

7. Sudkyňa Jana Baricová sa k námietke zaujatosti vyjadrila tak, že sa necíti vo veci zaujatá, k sťažovateľom ani ostatným účastníkom konania, ani zástupcom, ani k veci nemá žiaden pomer.

8. Vo vzťahu k námietke iného právneho názoru poukázala na to, že tvrdenie sťažovateľov nemá oporu v obsahu príslušného spisového materiálu a „*právny názor ústavného súdu explicitne vyplýva z odôvodnení oboch rozhodnutí*“.

9. Sudkyňa Jana Baricová upozornila, že pokiaľ ide o obsah námietky zaujatosti tvrdenej vo vzťahu k členom I. senátu ústavného súdu, treba uviesť, že v roku 2024 podľa rozvrhu práce ústavného súdu na tento rok rozhoduje senát I. ÚS v zložení Miloš Maďar – predseda senátu, Jana Baricová a Miroslav Duriš, členovia senátu.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

10. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že podľa čl. II bodu 3.1 rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2024 prvý senát ústavného súdu tvoria: Miloš Maďar – predseda senátu, Jana Baricová a Miroslav Duriš, členovia senátu. Sudca Rastislav Kaššák je podľa čl. II bodu 3.4 rozvrhu práce členom IV. senátu ústavného súdu, ktorému nebola právna vec sťažovateľov pridelená na prerokovanie, preto je námietka zaujatosti vznesená proti nemu irelevantná (nie je zákonným sudcom).

11. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

12. Podľa čl. IV bodu 1 písm. b) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje druhý senát, ak ide o sudcov prvého senátu.

13. Pokynom predsedu ústavného súdu z 29. februára 2024 bola námietka zaujatosti vznesená sťažovateľmi proti sudcovi Milošovi Maďarovi a sudkyňi Jane Baricovej pridelená II. senátu ústavného súdu, ktorý ho v súlade s citovaným článkom rozvrhu práce prerokoval v zložení Peter Molnár (predseda senátu a sudca spravodajca) a sudcovia Peter Straka a Ľuboš Szigeti (ďalej len „námietkový senát“).

14. Ústavný súd zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania.

15. V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokovanej veci a k účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

16. V súvislosti s posudzovaním subjektívnej nestrannosti treba vychádzať z prezumpcie nepredpojatosti dotknutého sudcu a zistiť, či jeho vyjadrenia alebo správanie v konkrétnej veci neposkytujú dôkazy na vyvrátenie tejto domnienky. Z obsahu oznámení sudcu Miloša Maďara a sudkyne Jany Baricovej vyplýva, že vo vzťahu k sťažovateľom, resp. ich právnenému zástupcovi, ani k veci sa necítia byť zaujatí. Rovnako samotné správanie menovaných sudcov nijako nespochybňuje ich subjektívnu nestrannosť. Vzhľadom na uvedené teda nie je možné sudcu Miloša Maďara a sudkyňu Janu Baricovú považovať za subjektívne zaujatých.

17. Pokiaľ ide o objektívne hľadisko, námietkový senát v tejto súvislosti konštatuje, že sťažovatelia námietku zaujatosti vznesenú proti sudcovi Milošovi Maďarovi a sudkyňi Jane Baricovej odôvodnili tým, že ako sudcovia bývalého I. senátu ústavného súdu už formulovali svoj názor na prieťahy v napadnutom konaní okresného súdu v odôvodnení nálezu sp. zn. I. ÚS 537/2023 z 23. novembra 2023, pričom tento ich názor je odlišný od názoru, ktorý vyjadril na prieťahy v totožnom konaní okresného súdu IV. senát ústavného súdu v náleze sp. zn. IV. ÚS 59/2023 z 12. apríla 2023. Z uvedeného dôvodu majú pochybnosti o nestrannosti dotknutých sudcov ústavného súdu a zastávajú názor, že tieto pochybnosti môže mať aj nestranný pozorovateľ.

18. Námietský senát dospel po dôkladnom posúdení veci k záveru, že z objektívneho hľadiska nie je daný dôvod považovať sudcu Miloša Maďara a sudkyňu Janu Baricovú za vylúčených. Úsudok, ktorý uviedli v odôvodnení predchádzajúceho rozhodnutia o ústavnej sťažnosti vo veci namietaných prietáhov v napadnutom konaní pred okresným súdom (nález sp. zn. I. ÚS 537/2023 z 23. novembra 2023), vychádzal z judikatúry ústavného súdu a konkrétnych okolností súdnej veci (vrátane odlišných subjektov konania) a podľa názoru námietkového senátu nie je objektívne spôsobilý vyvolať opodstatnenú obavu o zaujatom postoji dotknutých sudcov vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľov.

19. Námietka zaujatosti vznesená sťažovateľmi proti sudcovi Milošovi Maďarovi a sudkyňi Jane Baricovej v kontexte rozhodovania vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 137/2024 nevzbudzuje zo subjektívneho, ako ani z objektívneho hľadiska oprávnené pochybnosti o ich nestrannosti, preto námietkový senát rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia (bod 1 výroku tohto uznesenia).

20. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2024

Peter Molnár
predseda senátu